

Počasie

Nezvyčajne teplé počasie pokračovalo aj na Nový rok a ďalšie dni v našej nadmorskej výške. Skutočnosť, že i v polohách nad 1000 metrov nad morom neklesala teplota v noci pod bod mrazu, úplne „pomýlilo“ prírodu. Inverzné počasie navyše spôsobovalo, že tam bolo viac slnečného svitu a tepla, takže nielenže sa tráva zostala zelená, ale kvitli sedmokrásky a ojedinele aj púpavy. Atmosféra tak nepripomínala koniec prvej dekády januára, ale skôr predjarie. V horských lesoch s ešte teplejšou mikroklimou boli vhodné podmienky na rast húb. V starých bukových porastoch rástli pomerne bohaté trsy hlivy ustricovej. V prvých januárových dňoch sa za daždivého počasia okolo horských bystrín „promenádovali“ salamandry škvrnité, pretože teplo a dážď tieto studenokrvné zvieratá prebrali zo zimnej letargie. Rovnako bolo vidieť aj niekoľko skokanov hnedých. Treba len dúfať, že žaby sa nebudú zobúdzat' hufne a nezačnú s predčasnými zásnubami, lebo by sa to už načisto priečilo odvekému poriadku prírody. Na povalách domov zazimované babôčky pávooké sa tiež preberali zo zimného odpočinku a vylietavali von. Aj ostatné motýle, podobne ako studenokrvné plazy a obojživelníky, zobúdilo dlhodobé teplé počasie. O tom, že v prírode nie je na toto ročné obdobie všetko celkom v poriadku, potvrdilo aj prebudenie sa jazveca lesného a viacerých ježov východo-európskych. Aj tieto živočíchy by mali teraz driemať a nie potulovať sa. Najmä ježkovia, ktorým sa počas zimnej letargie znižuje teplota tela až na 2°C. Ak by sa ešte k medveďom, ktorí už opustili svoje brlohy, pridal prebudený svišť, tak zákonitosti prírody by už celkom stratili platnosť. Krátkodobé anomálie v podobe mimoriadne teplých období počas zimy nemajú významné negatívne dopady na prírodu. Zazimované dreviny niekoľkodňové, hoci aj nápadné oteplenie neprebudí,

avšak niekoľkotýždňové vyššie teploty môžu stromy a kry „prebrať“. Platí to o tohtoročnej zime, keď je už od jesene oveľa teplejšie, ako je dlhodobý teplotný priemer, čo bráni drevinám zazimovať. Dreviny sú v akomsi pomykove a majú neustále „nutkanie“ k rozpučaniu, čo ich fyziologicky oslabuje.

Vlastné poznámky

Veterná smršť, ktorá sa prehnala aj nad územím Slovenska v polnoci z 18. na 19. januára 2007, trenčiansky región minula svojou silou. Hlásenia meteorológov predpokladali silu vetra rýchlosťou 120 km/h a viac. Hlavný jeho prúd prechádzal od Moravy juhovýchodným a severovýchodným smerom. Cez rozhlas boli vyzývaní občania, pokiaľ nemusia, aby necestovali autami. Obavy vznikali z prezentovaných správ v rozhlase a televízii, čo sa všetko stalo na západ od slovenských hraníc, najmä v Čechách a v Nemecku, kde vietor poprevracal kamióny ako škatuľky z papiera, storočné stromy lámal a vytrhával zo zeme, ktoré ako by padali na komunikácie, domy a zaparkované autá. Každý si pri vypočutí správ zaspomínal hneď na rozsah škôd, ktoré napáchala víchrica pred dvomi rokmi vo Vysokých Tatrách, keď niekoľko desať ročné stromy sa lámali ako špáratká. Na Slovensko prišiel víchor zoslabnutý, ale aj tak stačil narobiť škodu menšieho rozsahu. Skomplikovala sa situácia v doprave a hasiči zaznamenali niekoľko výjazdov v Trenčíne, najmä k vyvráteným ôsmym stromom. V Trenčianskom kraji silný nárazový vietor poškodil a vyradil z prevádzky svetelnú signalizáciu na železničnom priecestí v Handlovej.

Vlastné poznámky

Teta zima si s nami od začiatku kalendárneho roka 2007 len žartovala, keď nie a nie prísť. Pomaly sa zdalo, že ani nepríde

a že sa treba chystať na príchod jari. V horách sa prebúdzali medvede zo zimného spánku, niekde začali rásť snežienky. Denné teploty v niektorých mestách Slovenska prekonávali

päťdesiatročné rekordy a nočné teploty boli stále nad nulou. Tí, ktorým priniesol Ježiško pod stromček lyže aj s ostatnou zimnou výbavou, boli smutní, lebo ju ne-

mohli odskúšať na zasnežených lúkách. Na Slovensku sa lyžovalo len v niektorých strediskách, kde umelo zasnežili ešte pred Vianocami, ktoré sa dali spočítať na prstoch dvoch rúk. Najviac snehu bolo v Lomnickom sedle okolo 120 cm, ale tam, keďže sú veľké skaly treba najmenej dvakrát toľko snehu. Takéto plané počasie neprajné pre milovníkov lyžiarskeho športu trvalo až do 23. januára 2007. Dlho očakávané ochladenie predsa len prišlo, najprv ako predpoveď od meteorológov. Preto sa oči upierali na oblohu, kedy konečne Perinbaba pošle nejaké tie snehové vločky. Najprv z rána, idúc do roboty, pršalo, ale už okolo 8,⁰⁰ hod. prvé snehové vločky najprv bojazlivo, neskôr intenzívne nám priniesli pravú zimnú

pohodu. Na jednej strane radosť pre deti a milovníkov zimy, ale na strane druhej starosť pre vodičov motorových vozidiel a pre cestárov, ktorí zabezpečujú zjazdnosť komunikácií. V priebehu dňa napadalo okolo 10 cm snehu, takže cestári nemali tak veľa roboty v našom regióne. Inak však bolo na horských prechodoch Nízkych Tatier Donovaly, Vernár, Čertovica, na ktorých kamióny bez zimných protektorov a reťazí sťažovali prejazd. Horšie to bolo na iných miestach starého kontinentu. Napríklad v Prahe museli vylúčiť leteckú dopravu v dôsledku silného sneženia na 30 hodín. V rakúskom Korutánsku sneh zastavil úplne dopravu na komunikáciach. Z noci 25. na 26. januára 2007 teplota klesla k ránu na -6°C v našom meste, ale v horských dolinách pocítili až -15°C .

Vlastné poznámky

Zatmenia nebeských telies sú úkazy, ktoré od nepamäti zaujímali ľudstvo a dodnes pútajú pozornosť astronomickej odbornej i laickej verejnosti. Frekvencia zatmení Mesiaca a Slnka počas roka je približne rovnaká. V rozmedzí jedného kalendárneho roku môžu nastať najviac tri zatmenia Mesiaca a štyri, výnimočne päť zatmení Slnka. V každom storočí je priemerne 66 úplných zatmení Slnka. Úplné zatmenie Slnka patrí medzi najzaujímavejšie prírodné úkazy. Začína sa vždy čiastočným zatmením Slnka, pri ktorom Mesiac čoraz viac zakrýva Slnko. Posledným zatmením Slnka, ktoré sme mohli sledovať na našom území, bolo zatmenie 11. augusta 1999. Zatmenie Mesiaca môže nastať, keď je Mesiac vo fáze splnu a môže sa pozorovať od všadiaľ, kde je práve Mesiac nad obzorom. Úplné zatmenie Mesiaca nastáva, keď sa celý Mesiac vnorí do tieňa Zeme. Dĺžka zotrvania Mesiaca v tieni Zeme je rozdielna. Čiastočné môže trvať najviac 3 hodiny 49 minút, úplné zatmenie Mesiaca maximálne 1 hodinu 44 minút a polotieňové zatmenie Mesiaca 5 hodín 57 minút. Najbližšie

u nás viditeľné zatmenie Mesiaca bolo pozorované v noci z 3. a 4. marca 2007. Začiatok čiastočného zatmenia nastal o 22.30 h, začiatok úplného zatmenia o 23.44 h, maximum bolo 21 minút po polnoci a Mesiac sa na oblohe opäť ukázal v plnej kráse o 02.12 h. Priaznivé počasie však Trenčanom neprialo, aby mohli pokochať týmto nádherným prírodným „divadlom“, snád' na budúci rok.

Trenčianske noviny 28.02.2007

Pomocná evidencia 87/3/07

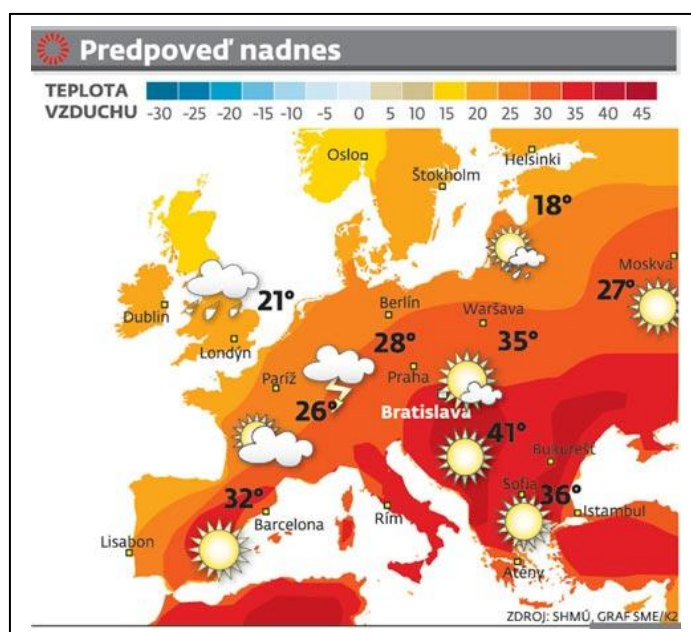
Po zime lastovičky a bociany opustili svoje zimoviská a postupne sa začali presúvať do severnejších častí Európy. Boli pozorované v Taliansku, Portugalsku, Španielsku a Grécku. Ich nebezpečný a náročný prelet do Európy, ktorý lietadlo zvládne za menej ako deň, potrebujú poslovia jari zvyčajne až niekoľko týždňov. Pozorovania poslov jari, ako je lastovička, dážďovník, bocian a kukučka, tvoria súčasť unikátneho európskeho projektu „**Jar oživa**“ (Spring Alive). Ide o jednoduchý, zábavný, ale najmä poučný projekt. Začiatkom mesiaca marca boli zaznamenané na niektorých miestach Slovenska už prílety bocianov. Podstatou projektu je odosielanie správ o prvých pozorovaniach štyroch vtáčích druhov prostredníctvom internetovej stránky, ktorá je dostupná aj v slovenskom jazyku. Na internetovej stránke môžeme podľa neho nájsť okrem iného aj opis jednotlivých poslov jari s obrázkami, nahrávky ich hlasov, ale aj aktuálnu mapu zobrazujúcu ich migráciu do Európy. Doplnená je tiež o námety pre učiteľov, hry pre deti a praktické rady ako vtáctvu pomôcť.

Vlastné poznámky

Silná búrka s nárazovým vetrom, ktorá sa prehnala Trenčianskym krajom vo štvrtok večer 28. júna 2007, pripravila hasičom rušné chvíle. Počas niekoľkých hodín bolo 65 ha-

sičov povolaných k vyše 120 zásahom, väčšinou k popadaným stromom. Krajský operačný dôstojník Hasičského a záchranného zboru v Trenčíne **Pavol Koreň** konštatoval, že takú rušnú službu si nepamätá za celých desať rokov, čo je v hasičskom zbore. V kraji vyvrátil silný vietor okolo 200 stromov. Trenčín v tento večer nebol jediným, cez ktorý prešiel ničiacu živiel. Napríklad na štátnej ceste v Hradišti, v okrese Bánovce nad Bebravou vyvrátilo 15 stromov. Stromy padali na cesty, na elektrické a telefónne vedenie. V Dubnici nad Váhom strom padol na tri osobné autá, v Trenčianskych Miticiach zase spôsobil nehodu troch áut. Spadnuté stromy zatarasili cestu pri Mníchovej Lehote a medzi Motešicami a Trenčianskymi Teplicami. Najviac postihnutá bola obec Peťovka a Petrova Lehota, kde počas búrky vypadla elektrina. Operačné stredisko nezaznamenalo zranené osoby. Pre veternú smršť meškali vlaky od 40 do 310 minút. Napríklad InterCity Gerlach z Viedne cez Bratislavu hlavnú stanicu do Košíc meškal do cieľovej stanice 122 minút, rýchlik Turiec z Bratislavy do Martina meškal do cieľovej stanice až 310 minút.

Vlastné poznámky

Teplo v slovenských mestách od 15. do 22. júla 2007 dosahovalo rekordné hodnoty. Bolo to ako vo vyhni. Teploty sa takmer vyšplhali na absolútny rekord z roku 1950, keď bolo v Komárne 39,8⁰ C. Najbližšie sa k tejto hranici priblížili obce Hurbanovo a Dudince, kde

bolo znova najteplejšie. Na teplomere sa objavilo 39° C. Vďaka týmto rekordom patrilo Slovensko v tomto období medzi najteplejšie krajiny Európy. S podobným teplým počasím mali aj okolité štáty. V Budapešti 18. júla 2007 zaznamenali najvyššiu doteraz nameranú teplotu $39,9^{\circ}$ C. Stále však nepadol historický rekord pre celé Maďarsko, ktorý pochádza z augusta 2000 + $41,7^{\circ}$ C. V Rakúsku hovoria ľudia o teple ako v saune alebo na Sahare. Teploty okolo 38° C majú byť ešte vyššie. Rekord padol aj vo Viedni, kde namerali $37,8^{\circ}$ C, čo je najviac za posledné štyri roky. Boli prekonané tepelné rekordy vo viacerých slovenských mestách. Pôvodný tepelný rekord spred 24 rokov posunuli Bratislava, Nitra, Piešťany, Poprad, Sliac, Žilina aj Lučenec. Meteorológovia v nich namerali $37,6^{\circ}$ C, čo je o štyri stupne viac ako v roku 1983. Teploty vzduchu namerané meteorológmi nezodpovedajú vždy teplotám, ktoré na ľudí pôsobia v rozpálených mestách. Na uliciach bez tieňa môže byť večer aj o desať stupňov viac. Teploty v mestách sú vyššie ako teploty, ktoré namerajú meteorológovia. Oficiálna teplota sa meria vždy v tieni. Nemeria sa na slnku a na teplomer tiež nesálajú rozpálené steny či chodníky. Meteorológovia pracujú s údajmi z meteorologických búdok. Búdky majú presne predpísanú konštrukciu, sú natreté na bielo a musia byť umiestnené dva metre nad zemou. V okolí najmenej 20 metrov nemajú stáť nijaké budovy, aby namerané teploty neovplyvňovali. Údaje z búdok zodpovedajú teplotám v tieni. Príchod horúčav dokážu meteorológovia predpovedať dva týždne dopredu. Predpokladá sa, že horúčav si ešte toto leto užijeme. Očakávajú ešte dve vlny, ktoré možno nedosiahnu rekordné teploty, ale môžu dosiahnuť 35 stupňov. V polárnych oblastiach je malá zásoba studeného vzduchu, takže nemá veľmi odkiaľ prísť. Viaceré úrady počas súčasných horúčav vyšli v ústrety svojim zamestnancom a upravili im pracovný čas. Na Mestskom úra-

de v Trenčíne bol umožnený skorší nástup do zamestnania od šiestej hodiny rannej tým zamestnancom, ktorý pracujú v miestnostiach, kde nie klimatizácia.

Vlastné poznámky

Ľudová pranostika hovorí, že svätý Martin prichádza so snehom. I keď v minulých rokoch táto pranostika nevychádzala, tak tento rok predpoveď vyšlo na 100 %. Na blížiace sneženie upozorňovali meteorológovia prostredníctvom médií. V nedeľu 11. novembra 2007 ráno nič tejto predpovedi nenasvedčovalo, lebo sa nič nedialo. Až

okolo 11. hodiny predpoludním sa predpoveď začala naplňovať, keď opatrné sneženie prešlo do hustého sneženia. Bolo ako v rozprávke. Poveternostným podmienkam sa prispôbili aj vodiči opatrnou jazdou. Až pri napadnutí 10 cm vrstvy snehu sa rozbehli cestári, aby sneh prehrnuli a posypali. A tak cesty Trenčianskeho kraja boli napriek intenzívnemu sneženiu v okresoch Nové Mesto nad Váhom a Trenčín prejazdné. Najhoršia situácia bola na hraničnom priechode v Drietome, kde pre nezjazdný kopec nad Starým Hrozenkovom na mo-

ravskej strane, české úrady krátko po 9. hodine uzavreli hranicu pre kamiónovú dopravu. Kamióny na slovenskej strane vytvorili vyše päť kilometrovú kolónu, ktoré sťažovali prácu cestárom. Zložitá situácia bola aj v smere z Trenčína do Bánoviec nad Bebravou, kde v stúpaní k motorestu Radar uviazol kamión s letnými pneumatikami. Zdržanie pre ostatných vodičov nastalo pri jeho obchádzaní.

Vlastné poznámky

Nový rok 2008 nás privítal chladným počasím, ktoré bolo charakterizované s dennými teplotami pod bodom mrazu. Spôsobovala ju inverzia, ktorá sa na našom území trvala od 15. decembra minulého roka 2007. Na Silvestra troška posnežilo, rak občania privítali Nový rok 2007 v bielom rúchu. No v podmienkach mesta Trenčín snehu bolo ako šafránu, na ktorom sa nedalo sánkovať ani lyžovať. Inak bolo na horách, kde vyznávači zimných športov mohli v rámci Slovenska využívať služby vo viac ako 80 zimných strediskách. Veľmi dobré podmienky mali napríklad strediská Štrbské Pleso (80 cm), Tatranská Lomnica - Jamy (50 cm), Ski Taja - Tatranská Javorina (60 cm), Ski Jezersko - Bachledova (60 cm), Skicentrum Čertovica (30 cm), Donovaly (40 cm), Chopok Sever - Jasná (30 cm), Park Snow Liptovské Revúce (50 cm), Skicentrum Telgárt (40 cm), Tále (60 cm), Lopusná dolina - Snowpark Lučivná (50 cm). Dobré podmienky boli aj v strediskách Roháče - Spálená (60 cm), Zuberec - Janovky (50 cm), Zuberec - Milotín (50 cm), Skicentrum Žiar - Dolinky (50 cm), Skalka pri Kremnici (70 cm), Vrátna (60 cm), Martinské hole (55 cm), Snowland

Valčianska dolina (100 cm), Športcentrum Lučivná - Magura (35 cm), Čičmany (60 cm), Králiky (40 cm), Pezinská Baba (40 cm), Snowparadise Veľká Rača (60 cm), Skipark Kubínska hoľa (60 cm), Jahodná (50 cm), Relax Centre Plejsy (50 cm), Mlynky - Biele Vody (50 cm). Zalyžovať bez problémov si mohli lyžiari aj v strediskách Lomnické sedlo (110 cm), Starý Smokovec - Jakubkova lúka (40 cm), Podbanské (25 cm), Račkova dolina (35 cm), Vrátna - Chleb (30 cm). Obmedzené podmienky boli v strediskách Chopok Juh - Srdiečko (25 cm), Makov - Kasárne (20 cm), Skalité - Serafinov (10 cm).

Vlastné poznámky